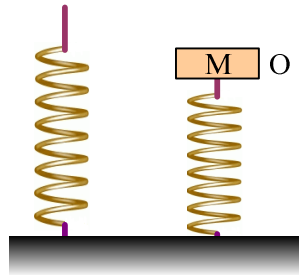

Ελαστική κρούση και α.α.τ. Ερώτηση.

m ● A

Ένας δίσκος μάζας M ηρεμεί στο πάνω άκρο κατακόρυφου ελατηρίου, θέση O , όπως στο σχήμα. Από ορισμένο ύψος h αφήνεται να πέσει μια σφαίρα A μάζας m και να συγκρουσθεί μετωπικά με το δίσκο. Αντίσταση αέρα δεν υπάρχει και $M > m$.

Χαρακτηρίστε σαν σωστές ή λαθεμένες τις παρακάτω προτάσεις:

- i) Κατά την πτώση της σφαίρας A η Μηχανική ενέργεια παραμένει σταθερή.
- ii) Αν η κρούση είναι ελαστική, τότε:
  - α) Ο δίσκος θα εκτελέσει α.α.τ. γύρω από τη θέση O .
  - β) Η μέγιστη ταχύτητα του δίσκου θα είναι στη θέση O .
  - γ) Η σφαίρα μετά την κρούση θα κινηθεί προς τα πάνω.
  - δ) Η ενέργεια ταλάντωσης θα είναι ίση με mgh .

- e) Αν $M=3m$, τότε η ενέργεια ταλάντωσης του δίσκου θα είναι ίση με $\frac{3}{4}mgh$.

Απάντηση:

Κατά την πτώση της σφαίρας η μόνη δύναμη που ασκείται στη σφαίρα είναι το βάρος που είναι διατηρητική (συντηρητική) δύναμη οπότε η μηχανική ενέργεια παραμένει σταθερή και η σφαίρα φτάνει στον δίσκο έχοντας κινητική ενέργεια $K_1 = \frac{1}{2}mv_1^2 = mgh$

Οι ταχύτητες των δύο σωμάτων μετά την ελαστική κρούση είναι:

$$v_1' = \frac{m-M}{m+M}v_1 \quad (1) \quad \text{και} \quad v_2' = \frac{2m}{m+M}v_1 \quad (2)$$

Όπου v_1' η ταχύτητα της σφαίρας και v_2' του δίσκου.

Από την σχέση (1) αφού η μάζα m είναι μικρότερη της M η ταχύτητα της σφαίρας προκύπτει αντίθετη της v_1 και αν θεωρήσουμε την προς τα κάτω κατεύθυνση σαν θετική, η ταχύτητα v_1' θα είναι αρνητική. Ο δίσκος θα αποκτήσει ταχύτητα v_2' και αυτή θα είναι και η μέγιστη ταχύτητα ταλάντωσης, αφού θα ταλαντωθεί γύρω από το O που ήταν Θ.Ι. και ΘA είναι η θέση ισορροπίας της ταλάντωσης.

Η ενέργεια ταλάντωσης είναι μικρότερη από mgh αφού ένα μέρος της ενέργειας της σφαίρας, θα παραμείνει στη σφαίρα και το υπόλοιπο θα περάσει στον δίσκο.

Αν $M=3m$ η (2) θα μας δώσει:

$$v_2' = \frac{2m}{m+M}v_1 = \frac{2m}{4m}v_1 = \frac{1}{2}v_1$$

Η ενέργεια ταλάντωσης είναι:

$$E = K_{max} = \frac{1}{2} M v_2'^2 = \frac{1}{2} 3m \left(\frac{1}{2} v_1 \right)^2 = \frac{3}{4} \cdot \left(\frac{1}{2} m v_1^2 \right) = \frac{3}{4} mgh$$

Με βάση τα παραπάνω οι απαντήσεις είναι:

- i) Κατά την πτώση της σφαίρας Α η Μηχανική ενέργεια παραμένει σταθερή. **Σ.**
- ii) Αν η κρούση είναι ελαστική, τότε:
  - α) Ο δίσκος θα εκτελέσει α.α.τ. γύρω από τη θέση Ο. **Σ.**
  - β) Η μέγιστη ταχύτητα του δίσκου θα είναι στη θέση Ο. **Σ.**
  - γ) Η σφαίρα μετά την κρούση θα κινηθεί προς τα πάνω. **Σ.**
  - δ) Η ενέργεια ταλάντωσης θα είναι ίση με mgh . **Λ.**
- ε) Αν $M=3m$, τότε η ενέργεια ταλάντωσης του δίσκου θα είναι ίση με $\frac{3}{4} mgh$. **Σ.**

dmargaris@sch.gr